Arbetslösheten i Belgien

DEN ARBETSLÖSHET som under andra halvåret 1948 allt starkare framträdde i Belgien nådde sin kulmination hittills strax före årsskiftet, då antalet arbetslösa översteg 200.000. Denna siffra måste ses mot bakgrunden av vissa tillfälliga omständigheter. Dels är arbetsmarknaden svagast mitt i vintern; i januari 1947 och 1948 fanns omkring 135.000 arbetslösa, trots att några månader förut och efteråt praktiskt taget full sysselsättning ansågs råda. Dels fick omkring 40.000 belgier som normalt arbetar i norra Frankrike arbetslöshetsunderstöd, då de strejkade på grund av sina efter belgiska förhållanden alltför låga löner. I mitten av februari 1949 hade siffran sjunkit till omkring 250.000. Även denna siffra är emellertid hög. Närmast till hands ligger det att jämföra den med antalet socialförsäkrade, dvs. det antal personer som har laglig rätt till arbetslöshetshjälp vid behov — detta antal är nära två miljoner. Det bör emellertid påpekas att omkring 60.000 personer på grund av platsbyte, omställning osv. är arbetslösa även vid s. k. full sysselsättning. Tar man hänsyn till detta och till den normala förgämningen i något under vintermånaderna, kan den "extraordinära" arbetslösheten antas omfatta 100.000—120.000 personer.

Jämförelser med tiden före andra världskriget är inte lätta, främst därför att det antal personer som hade laglig rätt till understöd och alltså vid arbetslöshet redovisades på samma sätt som nu var vida mindre; strax före kriget var detta antal blott en miljon, alltså endast hälften av motsvarande antal enligt gällande lagstiftning. Detta förklarar att de officiella siffrorna på arbetslösa för krisåren 1933—1935 var endast något över 200.000, medan det verkliga antalet arbetslösa ostridigt översteg 250.000. Under de utpräglade åren av högkonjunktur 1936—1938 var siffran på arbetslösa i genomsnitt 150.000. Endast under ett par år efter kriget har i realiteten full sysselsättning förelegat, med ett genomsnittligt antal arbetslösa på ungefär 70.000.

Arbetslösheten framträder inte generellt. Inom den väldiga metallindustrin är produktionen i full gång. Delar av textilindustrin jämte en rad andra mindre omfattande industrier, såsom glas- och diamantindustrin, är emellertid hårt drabbade. Det kan inte påstås att krisen genomgående gäller exportindustrierna — desto mindre som praktiskt taget alla belgiska industrier av någon betydelse arbetar för export — utom vissa lyxbetonade och på export särskilt inriktade industrigrenar är relativt svårt träffade.

Varpå beror arbetslösheten — eller rättare sagt varför har det korta skedet av full sysselsättning följts av relativt stor brist på arbete? Vissa allmänna förutsättningar kan anges utan att man därmed kommer en lösning avsevärt närmare: de länder som önskar importera har mot sig dollar och belgiska franc, avsättningen på den inhemska marknaden försvåras av att de särskilda behov som politiker och studerar man de stora arbetslöshetsdebatterna i kammaren förra veckan — som alltid tillgängliga i officiellt tryck efter en dag — blir dock intrycket att motsättningarna mellan de demokratiska partierna är tämligen begränsade och konkreta. Den liberala oppositionens målsman, van Glabeke — förutvarande inrikesminister och ledare av de liberala fackföreningarna — anklagar regeringen för att alltför vara uppfattat lägets allvar, för inställandet av de offentliga arbeten som före 1948 tjänade som en säkerhetsventil, även om de blott sysselsatte bortåt 10.000 arbetare, för att vid handelsförhandlingar icke tillräckligt ha hävdat Belgiens intressen. Regeringen — Spaak, de Groote, Troclet — tillbakavisar vissa anklagelser av arbetslöshetens som överdrivna, förnekar kritikens riktighet eller söker reducera dess betydelse, betonar att även att skrida till effektiva motåtgärder. Att i de specialfrågor det här gäller söka uttrycka en bestämd personlig uppfattning vore för en utlänning absurt.

Det viktiga är att erinra om att regeringen annonserat ett krisprogram som i sina huvuddrag har stöd även från liberalt håll. Sex miljarder franc upplånade medel och 2,5 miljarder erhållna enligt Marshallplanen skall användas till offentliga arbeten av skilda slag, vägar, hus och hamnar i

En ny välförbindelse skall snarast ordnas mellan det centrala Sundbyberg och det på nyåret inkorporerade samhället Ursvik. Den nya vägen kommer att i huvudsak följa en äldre, inte underhållen väg norr om Lötsjön, men den skall rätas ut och jämnas.

Annons.

Gå över mattorna med kritisk blick, så ser Ni att det fordras en extra kraftig rengöring, som Ni inte kan göra själv hemma. Anlita Saltsjöbodatvättens resurser, Sveriges största mattservice. Ring om hämtning, nummernrop "Saltsjöbodatvätten".

dessa sidor av utbildningen har beaktats vid planläggandet av den stora skolreform som håller på att utarbetas. Men innan denna kommit till stånd och innan tillräckligt mycket personal färdigutbildats efter dessa nya linjer — och det torde dröja länge — kvarstår problemet med lärarbristen. Det tycks då vara önskvärt att söka lösa det, inte med ett provisorium, utan på en väg som trygga lärartillgången på längre sikt. Det är önskvärt från samhällets synpunkt, för vilket det är av största vikt att undervisningens nivå inte sänks, från rektorernas, som kämpar med lärarbristen, och från de studenters som aspirerar på lärarbanan.

Den pedagogiska utbildning som är obligatorisk för filosofisk ämbetsexamen är på vissa håll otillräcklig och ineffektiv. Den ytterligare utbildning som prövaret ger är därför tills vidare nödvändig. Men prövaret innebär för den blivande läraren svåra problem. Han är i regel i mindre omfattande industrier, såsom glas- och diamantindustrin, är emellertid hårt drabbade. Det kan inte påstås att krisen genomgående gäller exportindustrierna — desto mindre som praktiskt taget alla belgiska industrier av någon betydelse arbetar för export — utom vissa lyxbetonade och på export särskilt inriktade industrigrenar är relativt svårt träffade.

Varpå beror arbetslösheten — eller rättare sagt varför har det korta skedet av full sysselsättning följts av relativt stor brist på arbete? Vissa allmänna förutsättningar kan anges utan att man därmed kommer en lösning avsevärt närmare: de länder som önskar importera har mot sig dollar och belgiska franc, avsättningen på den inhemska marknaden försvåras av att de särskilda behov som politiker och studerar man de stora arbetslöshetsdebatterna i kammaren förra veckan — som alltid tillgängliga i officiellt tryck efter en dag — blir dock intrycket att motsättningarna mellan de demokratiska partierna är tämligen begränsade och konkreta. Den liberala oppositionens målsman, van Glabeke — förutvarande inrikesminister och ledare av de liberala fackföreningarna — anklagar regeringen för att alltför vara uppfattat lägets allvar, för inställandet av de offentliga arbeten som före 1948 tjänade som en säkerhetsventil, även om de blott sysselsatte bortåt 10.000 arbetare, för att vid handelsförhandlingar icke tillräckligt ha hävdat Belgiens intressen. Regeringen — Spaak, de Groote, Troclet — tillbakavisar vissa anklagelser av arbetslöshetens som överdrivna, förnekar kritikens riktighet eller söker reducera dess betydelse, betonar även att skrida till effektiva motåtgärder. Att i de specialfrågor det här gäller söka uttrycka en bestämd personlig uppfattning vore för en utlänning absurt.

Det viktiga är att erinra om att regeringen annonserat ett krisprogram som i sina huvuddrag har stöd även från liberalt håll. Sex miljarder franc upplånade medel och 2,5 miljarder erhållna enligt Marshallplanen skall användas till offentliga arbeten av skilda slag, vägar, hus och hamnar i

Masreliez-utställning

Orestes och Klytemnestra.

"En länge glömd gustavian" är underrubriken för den stora utställning av Louis Masreliez som på fredagen öppnades i Nationalmuseum. Även av att ha dragit fram honom ur glömskan tillkommer Carl David Moselius, som själv är något av "en länge glömd gustavian"; hans förtjänster om den gustavianska epoken i allmänhet och Masreliez i synnerhet har förvisso inte till fullo beaktats. Med restaureringen av Gustav III:s Hagapaviljong, som med Moselius hjälp blivit en sevärdhet av internationell klass, har emellertid konstnärens rykte vuxit, och på Nationalmuseiutställningen, som Moselius nu fått organisera, presenteras Masreliez i all sin rika mångsidighet.

Vad som gjort att denne gustavianske mästare så länge blivit förbisedd är väl närmast, förefallningen att han var en typisk representant för den eklektiska och kärnlokyliga nyklassicismen. Han var en bildad man, en málarfilosof med betydande insikter i bl. a. konstshistoria, konstteori och klassisk arkeologi, och han ägnade ett intensivt studium åt "de gamles" konst, men det råder ingen tvekan om att han hade ett varmt, häftigt konstnärstemperament, intensivt upplevde och omsmälte vad han såg och verkligen skapade något nytt och enastående: främst den sengustavianska inredningsstilen.

"Masreliez ritade alltid och drömde i konsten som en kart", skrev C. A. Ehrensvärd — vars konstskådning och värdeomdömen för övrigt torde vara starkt influerade av Masreliez'. Masreliez var fri från tysk sentimentalitet och abstrakt idealism, han reagerade också mot den franskt tickande drogs till den italienska, "den stora smaken", för att använda Ehrensvärds terminologi. I början av hans långa Italienvistelse var det mest barocken och högrenässansen som han beundrade och tecknade efter, men med tiden blev det framför allt förrenässansen och antiken. Hos de tidiga finns han den ursprunglighet och den "hemliga värme" han saknade hos högrenässansens mästare. Särskilt anmärkningsvärt är hans livliga intresse för och uppskattning av Signorelli, som var något ovanligt på den tiden. Bland det otal teckningar han gjort märkes också skisser efter antika vaser, skulpturer och dekorativa detaljer, och där finns arkitekturstudier och "vedute"; man häpnar över med vilken aptit och energi han tillägnade sig det italienska kulturarvet.

I sin iver att se och lära kom han så gott som helt ifrån att måla, och de staffilbilder som utställningen har att bjuda på är inte många. I dem visar han ett visst sinne för dramatiska ljusdunkeleffekter — t. ex. i "Priamos hos Achilles" — och för en kraftfull och laddad touche, t. ex. i "Herakles hos Pitteus" och "Allegori över freden", men högst i sina fria kompositioner nådde han utan tvivel som tecknare. Man märker spänningen mellan temperamentets eld och förnuftets vilja till klarhet i teckningar som "Den sårade Venus" och "Orestes och Klytemnestra"; man kämner att de sprungit fram ur en lägande inbillnings skötte.

Ur Masreliez' myckna studier av antikt väggmåleri, av Rafaels och Giulio Romanos dekorationer etc. utkristalliserades den sengustavianska inredningsstil som väl får betecknas som hans märkligaste insats. Man lär här intimt känna den i skisser och arbetsritningar för Slottet, Gustav III:s paviljong vid Haga och Prinsessans — senare kallat Arvfurstens — palats, även i en del utförda detaljer och möbler. Lätt, avalgraciös och måttfull, är den något som vi har all anledning att glädja oss över och njuta av och som vi med stolthet kan visa världen.

Yngve Berg

Utskottet delat i konsulentfråga

Statsutskottet avstyrker motioner av hr Schlyter (s) m. fl. och Hedlund i Östersund (s) m. fl. om att under budgetåret 1949—1950 genomföra försvarsdepartementets förslag att effektivisera den fria kriminalvården, bl. a. genom att väsentligt öka skyddskonsulentorganisationen.

Detta förslag har ännu inte närmare prövats, säger utskottet, som förutsätter att även andra möjligheter skall övervägas, bl. a. att på frivillighetens väg i större utsträckning än hittills som övervakare anlita lärare, ledande personer inom ungdomsorganisationer, betygsvare och arbetsledare m. fl. Den fortsatta beredningen av frågan förutsätter skyndsamt komma till stånd, så att förslag snarast kan föreläggas riksdagen.

Reservation har vid denna punkt avgivits av utskottets höger- och folkpartiledamöter, vilka anser att ännu åtgärder på detta område är nödvändiga och därför vill tillkalla motionerna i begränsad omfattning genom att som provisorium för nästa budgetår anslås 218.000 kr. till avlönande av ytterligare sex skyddskonsulenter och åtta skyddsassistenter.

En av regeringen föreslagen löneförbättring för styresmän och assistenter inom fängvården anses inte böra genomföras nu från 1 juli i år, utan uppskjutas till en tidpunkt efter årets slut. På denna punkt har blank reservation avgivits av fröken Ebon Andersson (h) och hr Broman i Kieryd.

Uppskov med Södertörns delning.

I anslutning till en motion av hr Birke (h) avstyrker statsutskottet förslaget att Södertörns domsaga senast den 1 januari 1951 skall uppdelas i två domsagor. Utskottet anser nämligen att ytterligare någon tids erfarenhet bör avvaktas om tillväxten av folkmängd och arbetsbörda samt övriga på delningsbehovet inverkande förhållanden. Bl. a. anses att full klarhet först bör ha vunnits att några planer inte finns att inkorporera delar av domsagan med Stockholms stad.

Stockholmskommunist utträder ur partiet

En av kommunisternas mera kända kommunalmän i Stockholm, kommunalarbetaren Sven Mörk, har utträtt ur partiet och avsagt sig sina offentliga uppdrag. Han har varit ledamot av sjukvårdsnämnden, kyrkofullmäktig i Högalid, ledamot av skolrådet och församlingsdelegerad. Som anledning till utträdet ur partiet uppger hr Mörk att han endast därigenom kan undgå att få en mängd uppdrag som han inte hinner med. Han är samtidigt kassör i avd. 5 av Kommunalarbetarförbundet.

Ett lyxigt fastighetsgarage i Hudiksvalda med sekreterare Anders Norrman i spetsen har överklagat Solna stadsfullmäktiges beslut i januari att anta ordningsstadga för staden. Stadsfullmäktiges beslut i överklagade punkter innebär att fastighetsägarna skall var och en vid sin tomt svara för gatubelysningen. Klagandena anser att det bör ankomma på staden.

SIEMENS
Kylservice
RING vår serviceavd. Erfaren personal. Tillförlitligt reservdelslager.
SIEMENS - KUNGSGAT. 36 - TEL. SEMINSKOLAGET

Krav om lagändring om offentligt försvar

Advokatsamfundet har vänt sig till regeringen för att få en ändring i bestämmelserna i rättegångsbalken att om flera döms för medverkan till samma brott eller för brott som äger samband med varandra, skall de dömda anklagade svara för kostnaderna för bl. a. offentlig försvarare. Om av flera i ett mål tilltalade en begär offentlig försvarare och de övriga icke, får följaktligen de som inte har försvarare bidra till den förstnämndes försvarskostnader. Detta förhållande har väckt ovilja och uppseende. Man har funnit det orimligt att en tilltalad som exempelvis av sparsamhetsskäl inte anser sig böra begära offentlig försvarare trots detta får betala för en annan i målet tilltalad. Särskilt upprörande måste saken te sig för en tilltalad som har en motsatsställning till den vilken utnyttjar rätten att erhålla offentlig försvarare och som således får betala för detta försvar oaktat det väsentligen varit överkast på att vinn vilket ansvar som åvilar den eller de övriga i målet tilltalade.

Bohus Stickning i Ljusgården!

Behöver vi säga mer? Annat än att denna försäljningsutställning är ett nytt bevis på den högtstående smak, som präglar Bohus Stickfings alster — kända långt utanför vårt lands gränser. Se i god tid ut vad *Ni* vill ha.

Ljusgården

Ab Nordiska Kompaniet

Byggstopp hotar världssportexpo

Bland dem som på fredagen fick avslag på sina ansökningar om byggnadstillstånd var bestyrelsen för världssportutställningen i sommar, vilken velat ha vidgat byggnadslov.

Utställningens arbetsutskott meddelar med anledning härav följande:

Sedan världssportutställningens anhållan om tillstånd för uppmonstrering av ytterligare utställningshallar ej beviljats, förbereder utställningsbestyrelsen en förnyad framställning i frågan. Ett tiotal främmande länder har nämligen accepterat den utställda inbjudan och är redan i full gång med förberedelserna för sitt deltagande. I de hallar för vilka man redan fått byggnadstillstånd har man plats endast för de svenska utställarna.

slitman
bättre arbetskläder
finns i
konsumbutiker
i Stockholm hos Folk, Specialkonsum och Klädkonsum

Gå in i Svalan
— de goda böckernas klubb!

Nu har Bokklubben Svalan startat sin åttonde årsserie med de bästa böcker den någonsin erbjudit sina medlemmar såväl beträffande innehåll som typografisk utstyrsel. Alla vänner av goda böcker erbjudas härmed ett nytt tillfälle att till överkomliga priser berika sin boksamling.

Insänd nedan befintliga anmälningskupong och förskräs Er om många timmars trevlig läsning under de kommande 12 månaderna.

Som medlem i 1949 års serie — sedan Ni tecknat Er för minst 6 band — äger Ni även rätt att i mån av tillgång inköpa enstaka band ur de tidigare serierna, som finns upptagna på kupongen och kan rekvireras på samma sätt.

ANMÄLNINGSKUPONG

Till A/B Nordiska Kompaniet, Bokavd., Stockholm.

Undertecknad anmäler sig som medlem i Bokklubben Svalan och beställer de med X i ☐ förpröhade böckerna (gärna 12 men minst 6). Böckerna levereras portofritt till ett pris av Kr. 41.40 inkl. porto allt efter som de utkommer och skall betalas var för sig. Ingen medlemsavgift tillkommer. Medlemsbladet SVALAN skall skickas gratis varje månad.

☐ 1 *August Strindberg*
Giftas
Omdebatterad, idéladdad bok om kvinnan och äktenskapet

☐ 2 *Pearl Buck*
Kvinnospelmannen
En stor dramatisk roman från ett förmiljet högmanshus i Nord-Kina

☐ 3 *Sigfrid Siwertz*
Det stora vanshuset
Lysande och rolligt romanskepp från livet på ett stort Varsjhus

☐ 4 *Gunnar Larsen*
Spår mot norr
Romantisk och realistisk kärlekshistoria i lockande miljöer

☐ 5 *Karin Boye*
För lite
Intensiv och brännande äktenskapsroman om djupa livsdunkfikter

☐ 6 *Artur Lundkvist*
Negerland
Suggestivt skildras Afrika av i dag: primitivt, magiskt och modernt

☐ 7 *Hans Fallada*
Hur skall det gå med Pinnebergs
En hyllning till kärleken och de enkla, mänskliga dygderna

☐ 8 *Gustaf Hellström*
Snörmakare Lakholm för en tid
Brett upplagd, humoristisk familjeroman om lättsinne och överdåd

☐ 9 *Lilian Smith*
Stillsam frukt
En stark och gripande roman om kärlek och rasmotsättningar

☐ 10 *Vitezha Stjerfelt*
Skärvan i ögat
Intim, starkt fängslande äktenskapsroman i tjusande Parismiljö

☐ 11 *B. o. K. Fredmon*
Livskamrater
Två unga människors liv och äktenskap i Kanada vildmarker

☐ 12 *Einar Wallquist*
Väster om väg
Inspirerads berättelse av den kände "Lappmarksdoktorn"

EXTRAERBJUDANDE.

Som medlem av Bokklubben Svalan Årgång 1949 har jag rätt att även beställa böcker ur föregående serien, V. g. månn./2 i gån./alla på en gång. (Stryk över det ej önskade)

Inb. i konstländerband à 4.65
☐ *Walter Ljungquist:* Vandring med månen
☐ *Hjalmar Söderberg:* Den allvarsamma leken
☐ *Gwethalya Graham:* Jord och himmel hög
☐ *Dagmar Edqvist:* Musik i mörker
☐ *John Steinbeck:* Röda på villovägar

Inb. i konstländerband à 4.50
☐ *Frits Thorén:* Kärlek
☐ *Fritiof Nilsson Piraten:* Blekbandaren sorg slutade bott
☐ *Louis Bromfield:* Mrs Parkington
☐ *James Hilton:* Ella minton
☐ *Agnes von Krusenstjerna:* Den blå rullgardinen

Inb. i konstländerband à 4.20
☐ *Dagmar Edqvist:* Hjärtat söker nödhamn
☐ *Sigfrid Siwertz:* Sex fribiljetter
☐ *Stuart Cloete:* Rullande hjul
☐ *Henning Haslund:* Jakoneh
☐ *Nordhoff-Hall:* Botany Bay
☐ *Howard Spring:* Årar min sporre
☐ *Marika Stiernstedt:* Fröken Lisin
☐ *Frans Werfel:* Sången om Bernadette 2 delar à 4.20
☐ *Gustaf Hellström:* Kring en kvinna
☐ *Nina Fedorova:* Familjen
☐ *Gertrud Lilje:* Hök och duva
☐ *Samuel Shellabarger:* Kröfvaren från Kastilien. 2 delar à 4.20

Inb. i klotband à 4.05
☐ *Elin Wägner:* Svalorna flyga högt
☐ *Selma Lagerlöf:* Mårbacka
☐ *Sigfrid Siwertz:* Hem från Babylon

Namn och titel .....
(Skriv tydligt eller textat!)
Adress .....
..... D. N.

Ab Nordiska Kompaniet

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.